

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt/Volume 05
Sayı/Issue 02
Aralık/December 2021
e-ISSN 2587-1269

Afganistan Barış Süreci: Küresel ve Bölgesel Aktörler

Afghanistan Peace Process: Global and Regional Actors

Mehmet Seyfettin EROL-Emrah KAYA

F-35 Programı ve Türk Hava Kuvvetleri'nin Geleceği

F-35 Program and the Future of the Turkish Air Force

Uğur ERMİŞ

Роль развития межрегиональных транспортных коммуникаций в условиях нового мирового порядка

The Role of Interregional Transportation as a Factor of Development in the New World Order

Ulviye FİLİYEVA ERKEÇ

30 Yılın Ardından Karabağ'ı Okumak: Arabuluculuk Faaliyetlerinden 2020 Savaşı'na

Reading Karabakh After 30 Years: From Mediation Activities to the 2020 War

Ahmet Yavuz GÜRLER-Aynura BAGHIROVA

İran'daki Türkçülük Akımları ve Bu Akımların İran'daki Etkileri

Pan-Turkist Streams and Effects in Iran

Bülent ERDİL

İran'ın Stratejik Kültüründe Vekâlet ve Hibrit Savaşlar

Proxy and Hybrid Wars in Iran's Strategic Culture

Salim AVCI

The Impact of Geopolitical Borders Factors on Iran-Turkmenistan Relations

Sınır Jeopolitiği Faktörlerinin İran-Türkmenistan İlişkileri Üzerine Etkisi

Seyedmohammad SEYEDİ ASL-Ataollah BAHREMANI

Doğu Çin Denizi'nde Güç Mücadelesi: Senkaku/Diaoyu Adaları

The Power Struggle in the Eastern China Sea: Senkaku/Diaoyu Islands

Ayşegül İNCESU

Avrupa Birliği'nin Yabancı Düşmanlığıyla Kurumsal ve Hukuksal Alanlardaki Mücadelesi

European Union's Fight Against Xenophobia in Institutional and Legal Areas

Murat SARAÇLI

What the Covid-19 Pandemic Reminds US: Reevaluation of the Soviet and Russian Biological Weapons Program

COVID-19 Pandemisinin Bizlere Anımsattıkları: Sovyet ve Rus Biyolojik Silah Programının Yeniden Değerlendirilmesi

Şafak OĞUZ-Suat TAŞKESEN

Küresel Alanda Biyolojik Silahsızlanmanın Sağlanması Çabalarında NATO

NATO in the Efforts to Achieve Biological Disarmament in the Global Area

Sibel KAVUNCU-Cengiz ÖZBEK

Bilimsel-Teknolojik Gelişmelerin Terörizme Etkisi Olarak Siber Terörizm ve Türkiye İçin Siber Terör Tehdidi

The Cyber Terrorism as the Effect of Scientific-Technological Developments on Terrorism and the Threat of the Cyber Terrorism for Turkey

Elşan İZZETGİL

İstihbarata Karşı Koyma Prensipleri Bakımından Atık İstihbaratının Stratejik Önemi ve Karşılaştırmalı Analizi

Strategic Importance and Comparative Analysis of Trash Intelligence within the Framework of Counter Intelligence Principles

Kadir Murat ALTINTAŞ

KİTAP İNCELEMELERİ/BOOK REVIEWS

Ülküm Gözde Gündoğdu, Suriye İç Savaşı ve Suriye Türkmenleri

Ülküm Gözde Gündoğdu, Syrian Civil War and Syrian Turkmen

Cemre Ç. ATAMER

Erjada Progonati, Dört Vektörlü Rus Dış Politikası (2000-2020)

Erjada Progonati, Russian Foreign Policy with Four Vectors (2000-2020)

Elif TEKTAŞ

CİLT: 5 • SAYI: 2 • ARALIK 2021

Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi Yılda İki Defa Yayınlanır

SAHİBİ

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

EDİTÖR

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

EDİTÖR YARDIMCILARI

Dr. Doğan BAŞARAN

Dr. Emre OZAN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Dr. Kadir Ertaç ÇELİK

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Sevinç İrem BALCI

Cenk TAMER

Elif TEKTAŞ

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Muthana AL-MAHDAWI • Bağdat Üniversitesi

Prof. Dr. Kuralai BAIZAKOVA • Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa Sıtkı BİLGİN • Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Muammer GÜL • Adıyaman Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR • Kapadokya Üniversitesi

Prof. Dr. Celaleddin Sencer İMER • Ufuk Üniversitesi

Prof. Dr. Izbairov Asylbek KARİMOVİCH • Jeopolitik Araştırma Enstitüsü

Prof. Dr. Zayniddin KURMANOV • Boris Yeltsin Kırgız-Slav Üniversitesi

Prof. Dr. Darkhan KYDYRALI • Uluslararası Türk Akademisi

Prof. Dr. Yelda Hatice ONGUN • Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Şamil ÖÇAL • Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Oktay Fırat TANRISEVER • Ortadoğu Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Refik TURAN • Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ • Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Masa KOLANOVİC • Zagreb Üniversitesi

Doç. Dr. Şafak OĞUZ • Kapadokya Üniversitesi

Doç. Dr. Katarzyna STOKLOSA • Güney Danimarka Üniversitesi

Dr. Sayed M. Abdullah Al Mamun CHOWDHURY • Bangladeş Rajshahi Üniversitesi

Dr. Cenk PALA • Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi

YAZIŞMA-HABERLEŞME

Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi

Çankaya Mahallesi, Cemal Nadir Sokak, No: 9, Çankaya - Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 474 00 46 • Faks: +90 312 474 00 45

E-Posta: uksad@ankasam.org • Web: dergipark.gov.tr/uksad

KAPAK & DİZGİ TASARIM

Alper VURAL-İlknur KIZILOVA

YAYIN TÜRÜ

Uluslararası Hakemli Yerel Süreli Yayın

e-ISSN | 2587-1269

YAYIN TARİHİ

27 Aralık 2021

DANIŐMA KURULU

- Prof. Dr. Mustafa Nail ALKAN • Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi*
Prof. Dr. İbrahim Ethem ATNUR • Milli Savunma Üniversitesi
Prof. Dr. Hacı DURAN • İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Temuçin Faik ERTAN • Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Edward FOSTER • Stevens Teknoloji Enstitüsü
Prof. Dr. Faaiz Salih MAHMOOD • Musul Üniversitesi
Prof. Dr. Nabizhan MUKHAMMEDKHAN • Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi
Prof. Dr. Hale ŞIVGIN • Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmed Fakak AHMED • Musul Üniversitesi
Doç. Dr. Ban Ganım AHMED • Musul Üniversitesi
Doç. Dr. Enkhbat AVİRMED • Moğolistan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Doç. Dr. İtir İMER • Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Sezgin KAYA • Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Abdugani MAMADAZIMOV • Tacikistan Ulusal Siyaset Bilimciler Birliği
Doç. Dr. Eiman Mustafa RASHAD • Musul Üniversitesi
Doç. Dr. Farhat TOLİPOV • Özbekistan Bilim Kervanı Enstitüsü Başkanı
Doç. Dr. Sayim TÜRKMAN • Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Baha Adnan YAHYA • Kufa Üniversitesi
Dr. Huma Naz Siddiqui BAQAI • Karaçi Sosyal Bilimler ve Liberal Sanatlar İşletme Enstitüsü
Dr. Öğr. Üyesi Ankhbayar DANUU • Moğolistan Milli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ceren GÜRSELER • Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muwafaq Adil OMAR • Selahaddin Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Anıl ÖZTOP • Kocaeli Üniversitesi
Dr. Hadza Min Fadhli ROBBY • Endonezya İslam Üniversitesi

YURTDIŐI TEMSİLCİLİKLERİ

- ABD** | *Prof. Dr. Hasan Bülent PAKSOY • Baker College-Emekli*
Afganistan | *Dr. Khalilullah RASULI • Kabil Üniversitesi*
Azerbaycan | *Dr. Nazim CAFERSOY • Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi*
Etiyopya | *Dr. Abdu Muhammed ALI • Dilla Üniversitesi*
Irak | *Doç. Dr. Ahmed Fakak AHMED • Musul Üniversitesi*
İsviçre | *Prof. Dr. h.c. M. Şükrü GÜZEL • Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi*
Kazakistan | *Doç. Dr. Kanat YDYRYS • Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi*
Özbekistan | *Doç. Dr. Shahina İBRAHİMOVA • Taşkent Devlet Şarkiyat Enstitüsü*
Sudan | *Elnur Ahmed el-Nur EZZAKI • Assayha Journal*

VOLUME: 5 • ISSUE: 2 • DECEMBER 2021

Journal of International Crisis and Policy Research is Published Twice a Year

OWNER

Prof. Mehmet Seyfettin EROL

EDITOR

Prof. Mehmet Seyfettin EROL

VICE EDITORS

Dr. Dođacan BAŞARAN

Dr. Emre OZAN

MANAGING EDITOR

Dr. Kadir Ertaç ÇELİK

PUBLICATION BOARD

Sevinç İrem BALCI

Cenk TAMER

Elif TEKTAŞ

EDITORIAL BOARD

Prof. Muthana AL-MAHDAWI • Baghdad University

Prof. Kuralai BAIZAKOVA • Al-Farabi Kazakh National University

Prof. Mustafa Sıtkı BİLGİN • Ankara Yıldırım Beyazıt University

Prof. Muammer GÜL • Adıyaman University

Prof. Hasan Ali KARASAR • Cappadocia University

Prof. Celalettin Sencer İMER • Ufuk University

Prof. Izbairov Asylbek KARİMOVİCH • Institute of Geopolitical Studies

Prof. Zaynidin KURMANOV • Kyrgyz-Russian Slavic University

Prof. Darkhan KYDYRALI • International Turkic Academy

Prof. Yelda Hatice ONGUN • Başkent University

Prof. Şamil ÖÇAL • Social Sciences University of Ankara

Prof. Oktay Fırat TANRISEVER • Middle East Technical University

Prof. Refik TURAN • President of Turkish Historical Society - Gazi University

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ • Kırklareli University

Assoc. Prof. Masa KOLANOVIC • University of Zagreb

Assoc. Prof. Şafak OĞUZ • Cappadocia University

Assoc. Prof. Katarzyna STOKLOSA • University of Southern Denmark

Dr. Sayed M. Abdullah Al Mamun CHOWDHURY • University of Rajshahi

Dr. Cenk PALA • Ankara Center for Crisis and Policy Research

CORRESPONDENCE – COMMUNICATION

Journal of International Crises and Policy Research

Çankaya Mahallesi, Cemal Nadir Sokak, No: 9, Çankaya – Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 474 00 46 • Fax: +90 312 474 00 45

E-Mail: uksad@ankasam.org • Web: dergipark.gov.tr/uksad

COVER DESIGN & TYPESETTING

Alper VURAL-İlknur KIZILOVA

TYPE OF PERIODICAL

International Refereed Local Periodical Journal

e-ISSN | 2587-1269

PUBLICATION DATE

27 December 2021

ADVISORY BOARD

- Prof. Mustafa Nail ALKAN • Ankara Hacı Bayram Veli University*
Prof. İbrahim Ethem ATNUR • National Defence University
Prof. Hacı DURAN • İstanbul Aydın University
Prof. Temuçin Faik ERTAN • Ankara University
Prof. Edward FOSTER • Stevens Institute of Technology
Prof. Faaiz Salih MAHMOOD • Mosul University
Prof. Nabizhan MUKHAMMEDKHAN • Al-Farabi Kazakh National University
Prof. Hale ŞIVGIN • Ankara Hacı Bayram Veli University
Assoc. Prof. Ahmed Fakak AHMED • Mosul University
Assoc. Prof. Ban Ganım AHMED • Mosul University
Assoc. Prof. Enkhbat AVIRMED • Mongolian University of Science and Technology
Assoc. Prof. İtir İMER • Hacettepe University
Assoc. Prof. Sezgin KAYA • Uludağ University
Assoc. Prof. Abdugani MAMADAZIMOV • National Association of Political Scientists of Tajikistan
Assoc. Prof. Eiman Mustafa RASHAD • Mosul University
Assoc. Prof. Farhat TOLIPOV • Head of the Institute of Science Caravan of Uzbekistan
Assoc. Prof. Sayim TÜRKMAN • Ankara Yıldırım Beyazıt University
Assoc. Prof. Baha Adnan YAHYA • University of Kufa
Dr. Huma Naz Siddiqui BAQAÍ • Social Sciences and Liberal Arts at Institute of Business Administration, Karachi
Dr. Ankhbayar DANUU • National University of Mongolia
Dr. Ceren GÜRSELER • Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Dr. Muwafaq Adil OMAR • Salahaddin University
Dr. Fatma Anıl ÖZTOP • Kocaeli University
Dr. Hadza Min Fadhi ROBBY • Islamic University of Indonesia

FOREIGN REPRESENTATIVES

- USA** | *Prof. Hasan Bülent PAKSOY • Baker College-Retired*
Afghanistan | *Dr. Khalilullah RASULI • Kabul University*
Azerbaijan | *Dr. Nazim CAFERSOY • Azerbaijan State University of Economics*
Ethiopia | *Dr. Abdu Muhammed ALI • University of Dilla*
Iraq | *Assoc. Prof. Ahmed Fakak AHMED • Mosul University*
Switzerland | *Prof. h.c. M. Şükrü GÜZEL • Ankara Centre for Crisis and Policy Research*
Kazakhstan | *Assoc. Prof. Kanat YDYRYS • Cooperation Council of Turkic Speaking Countries*
Uzbekistan | *Assoc. Prof. Shahina IBRAHIMOVA • Tashkent State Oriental Studies Institute*
Sudan | *Elnur Ahmed el-Nur EZZAKI • Assayha Journal*

BU SAYININ HAKEMLERİ - REFEREES OF THIS ISSUE

- Prof. Dr. Ali ASKER-Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Sertif DEMİR-Türk Hava Kurumu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Bilal KARABULUT-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Oktay BİNGÖL-İstanbul Arel Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem EKŞİ-Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel KAVUNCU-Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Nuri KORKMAZ-Bursa Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV-Siirt Üniversitesi
Doç. Dr. Şafak OĞUZ-Kapadokya Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Servet ÖNCÜ-Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ramin SADIGOV-Bayburt Üniversitesi
Dr. Sabir ASKEROĞLU-Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi
Dr. Dinmuhammed AMETBEK-Uluslararası Türk Akademisi
Dr. Öğr. Üyesi Emre AYKOÇ-Trakya Üniversitesi
Dr. Doğan BAŞARAN-Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi
Dr. Serdar ÇAKMAK-Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Kadir Ertaç ÇELİK-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Tolga ERDEM-Trakya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Elif GÜRDAL-Gümüşhane Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Alptekin MOLLA-Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Levent Ersin ORALLI-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Seyedmohammad SEYEDİ ASL
Dr. Müge YÜCE-Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğr. Samet ZENGİNOĞLU-Adıyaman Üniversitesi

© Tüm hakları saklıdır. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

© All rights reserved. No portion of this publication may be reproduced, copied, transmitted without written permission. Citations are allowed.

**Dergiye gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.
Bu dergide yayınlanan yazılardaki fikirler yazarlarına aittir.**

The articles and media sent cannot be repatriated.
The responsibility of all the ideas in the articles published in this journal belongs to their respective authors.

Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi açık erişimli ve tamamen ücretsizdir.

The Journal of International Crisis and Policy Research is open access and completely free.

TARANAN INDEXLER VE VERİ TABANLARI

INDEXES & DATABASES

Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, Ideal Online, Infobase Index, JIFACTOR, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK tarafından taranmaktadır.

Journal of International Crisis and Policy Research indexed by Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, Ideal Online, Infobase Index, JIFACTOR, Research Bible, Sindex and TUBITAK DERGİPARK.

EDİTÖRDEN

Değerli “Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi (UKSAD)” okurları,

Dünyadaki küresel tehdit ve riskleri zamanında öngörebilmek, bunlara yönelik çözüm stratejileri geliştirmek ve bu güncel krizlere ilişkin objektif ve bilimsel eserler ortaya koyabilmek adına bundan 5 yıl önce yayın hayatına başladık. UKSAD olarak her yeni sayımızda dünyanın farklı coğrafyalarında ortaya çıkan güncel krizlere odaklandık. Yeni dünya düzenini anlamlandırabilmek ve buna ayak uydurabilmek adına ülkemizdeki uluslararası ilişkiler disiplinine yenilikçi, özgün ve stratejik bir bakış açısı getirmeyi amaçladık. Dergimizin en başından beri benimsemiş olduğu geniş vizyon ve çalışmalarda önem verdiği derin-stratejik analiz yeteneği, UKSAD’ın hızla büyümesine ve Türkiye’nin ve dünyanın önde gelen dergileri arasına girmesine katkıda bulunmuştur.

Ediöryal başarımızın ve titizlikle hazırladığımız yayın politikamızın olumlu sonuçlarını, kabul aldığımız uluslararası alan indekslerinde görmek bizleri ziyadesiyle memnun etmektedir. Bu bağlamda yayın ekibinin de hassas çalışması ve özverisiyle indekslerdeki kabul sayımızın giderek arttığını görmek bizleri mutlu etmektedir. Dergimizin; Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, Ideal Online, Infobase, JIFACTOR, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK olmak üzere 12 alan indeksi tarafından kabul aldığını önemle vurgulamam gerekir. Ayrıca TÜBİTAK ULAKBİM, EBSCO ve Journal Factor dizinleri için de başvurularımız bulunmaktadır.

Çevrimiçi platformda ve tamamen ücretsiz olarak sizlere ulaşan dergimiz, bu sayede önemli bir okunma seviyesi olan 115 bini aşmış durumdadır. Bu başarıya ulaşmamızda dergimizin çok dilli yayın politikasının büyük önemi vardır. Daha önceki sayılarımızda Türkçenin yanı sıra İngilizce, Rusça, Farsça ve Arapça dillerinde eserler yayımlanmış olup; yeni sayısında ise 1’i Rusça ve 2’si İngilizce olmak toplam 13 makale ve 2 kitap incelemesi yer almaktadır. Bu incelemelerden ilki, Cemre Ç. ATAMER’in hazırladığı Ülküm Gözde GÜNDOĞDU’ya ait “Suriye İç Savaşı ve Suriye Türkmenleri” adlı kitabın değerlendirmesidir. İkinci inceleme ise Elif TEKTAŞ’ın hazırladığı Doç. Dr. Erjada PROGONATİ’ye ait “Dört Vektörlü Rus Dış Politikası (2000-2020)” adlı eserin değerlendirmesidir.

5. Cilt 2. Sayımızda, dünyadaki güncel krizlere ilişkin çalışmalara yer vermeye özen gösterdik. Bu doğrultuda ilk olarak Emrah KAYA’yla birlikte kaleme aldığımız “Afganistan Barış Süreci: Küresel ve Bölgesel Aktörler” adlı makaleye yer verdik. Bu sayede Taliban’ın iktidarı ele geçirmesiyle birlikte tüm dünyanın gözünü diktiği Afganistan’daki gelişmeleri geniş bir perspektifle ele almayı amaçladık. İkinci olarak, Uğur ERMIŞ’in kaleme aldığı “F-35 Programı ve Türk Hava Kuvvetleri’nin Geleceği” adlı makale, Türkiye’nin ABD’yle yaşadığı F-35 Krizi’nin güncel boyutlarını ve öz savunma yeteneklerini nasıl geliştirdiğini ele alması bakımından önem arz etmektedir. Üçüncü olarak Ulviye FİLİYEVA ERKEÇ’in Rusça hazırladığı “Yeni Dünya Düzeninde Bölgesel Ulaştırma Ağlarının Rolü” adlı makalede, uluslararası sitemin yapısındaki değişikliklere ve yeni dünya düzeninin şekillendiğine vurgu yapılmış ve bu anlamda bölgesel ulaştırma ağlarının oynadığı role dikkat çekilmiştir. Bu sayımızın dördüncü sırasında ise Ahmet Yavuz GÜRLER ve Dr. Aynura BAGHIROVA’nın birlikte kaleme aldıkları “30 Yılın Ardından Karabağ’ı Okumak: Arabuluculuk Faaliyetlerinden 2020 Savaşı’na” adlı makale yer almaktadır. Bu çalışma, küresel güçlerin Afganistan’dan sonra en fazla ilgi gösterdiği kriz alanlarından birine ışık tutması bakımından önemlidir. Bu çalışmanın ardından

Dr. Bülent ERDİL'in kaleme aldığı "İran'daki Türkçülük Akımları ve Bu Akımların İran'daki Etkileri" başlıklı makaleyi yayımlamayı uygun gördük. Bu anlamda makalede, İran coğrafyasının Türk Dünyası'nın gelişimine ve Türklüğe olan katkılarına dikkat çekilmektedir.

Bu sayımızın altıncı sırasında Salim AVCI'nın eseri olan "İran'ın Stratejik Kültürü'nde Vekâlet ve Hibrit Savaşlar" adlı makale yer almakta olup; bu çalışmada, İran'ın özellikle Ortadoğu'daki krizlerde aktif olarak başvurduğu yeni savaş stratejileri ele alınmaktadır. Yedinci olarak Dr. Seyedmohammad SEYEDİ ASL ile Ataollah BAHREMANI'nin İngilizce kaleme aldığı "Sınır Jeopolitiği Faktörlerinin İran-Türkmenistan İlişkilerine Etkisi" başlıklı makale yer almaktadır. Bu çalışma, özellikle İran'ı ve onun Hazar-Orta Asya siyasetini ve enerji-ekonomi politikalarını doğru yorumlayabilmek adına önem arz etmektedir. Sekizinci sırada ise Ayşegül İNCESU'nun kaleme aldığı ve uluslararası güncel krizlerden biri olan "Doğu Çin Denizi'nde Güç Mücadelesi: Senkaku/Diaoyu Adaları" adlı çalışmaya yer verdik. Dokuzuncu sırada yer alan Dr. Murat SARAÇLI'nın hazırladığı "Avrupa Birliği'nin Yabancı Düşmanlığıyla Kurumsal ve Hukuksal Alanlardaki Mücadelesi" adlı makalede, Avrupa ülkelerinin en büyük krizlerinden biri olan yabancı, iltica ve göç meselesinin hukuki boyutlarına değinilmektedir.

Onuncu makalede ise Doç. Dr. Şafak OĞUZ ve Dr. Öğr. Üyesi Suat TAŞKESEN'in birlikte ve İngilizce kaleme aldıkları "Covid-19 Pandemisinin Bize Anımsattıkları: Sovyet ve Rus Biyolojik Silah Programının Yeniden Değerlendirilmesi" adlı makale bulunmaktadır. Bu çalışmada, viroloji çalışmalarının ve biyolojik silahların nasıl bir silah olarak kullanılabileceğini ve ulusal güvenliğine nasıl bir tehdit oluşturduklarına dikkat çekilmektedir. Bu sayımızın onbirinci sırasında Doç. Dr. Sibel KAVUNCU ve Cengiz ÖZBEK'in birlikte hazırladıkları "Küresel Alanda Biyolojik Silahsızlanmanın Sağlanması Çabalarında NATO" adlı makale yer almaktadır. Daha sonra ise Dr. Elşan İZZETGİL'in eseri olan "Bilimsel-Teknolojik Gelişmelerin Terörizme Etkisi Olarak Siber Terörizm ve Türkiye İçin Siber Terör Tehdidi" adlı makaleyi sizlerle buluşturduk. En son olarak ise Prof. Dr. Kadir Murat ALTUNTAŞ'ın kaleme aldığı "İstihbarata Karşı Koyma Prensipleri Bakımından Atık İstihbaratının Stratejik Önemi ve Karşılaştırmalı Analizi" adlı makale yer almaktadır.

Uluslararası siyasetteki güncel krizleri sürekli yakından takip eden ve hiçbir günceli kaçırmayan ANKASAM'ın bünyesinde faaliyet gösteren UKSAD, bu prensibini her sayısında titizlikle takip etmeye büyük önem ve özen göstermektedir. Dergimizin bu özverili çalışmalarından ötürü yayın ekibine ve katkıda bulunan hakem kurullarına teşekkür ediyorum. Yeni sayımızda, siz değerli okuyucularımızın katkılarını bekliyorum. Yeni yılımızda önce sağlık ve daha sonra başarı ve esenlikler sizlerle olsun.

UKSAD Editörü

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

EDITORIAL

Dear readers of the Journal of International Crisis and Policy Research (JICPR),

We started our publication life 5 years ago in order to foresee the global threats and risks in the world in a timely manner, to develop solution strategies for them, and to produce objective and scientific works on these current crises. As JICPR, we have focused on the current crises emerging in different geographies of the world in each new issue. We aimed to bring an innovative, original and strategic perspective to the discipline of international relations in our country in order to make sense of the new world order and to keep up with it. The broad vision that our journal has adopted from the very beginning and the deep-strategic analysis ability that it attaches importance to in its studies have contributed to the rapid growth of JICPR and to become one of the leading journals in Turkey and the world.

We are very pleased to see the positive results of our editorial success and our meticulously prepared editorial policy in the international indexes that we have accepted. In this context, with the sensitive work and dedication of the editorial team, we are pleased to see that the number of acceptances in the indexes is increasing. I must emphasize that JICPR has been scanned by a total of 12 databases: AcademicKeys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, Ideal Online, JIFACTOR, Infobase, Research Bible, Sindex and TUBITAK DERGIPARK. We also have applications for TUBITAK ULAKBIM, EBSCO and Journal Factor indexes.

Our journal, which reaches you on the online platform and completely free, has thus exceeded an important reading level of 115 thousand. Our journal's multilingual editorial policy has a great importance in achieving this success. In our previous issues, articles were published in English, Russian, Persian and Arabic languages besides Turkish; in the new issue, there are a total of 13 articles, 1 article in Russian, 2 article in English, 10 article in Turkish and 2 book reviews. The first of these studies is the evaluation of the book titled "Syrian Civil War and Syrian Turkmens" belonged to Ülküm Gözde GÜNDOĞDU, prepared by Cemre Ç. ATAMER. The second study titled "Russian Foreign Policy with Four Vectors (2000-2020)", written by Assoc. Prof. Erjada PROGONATI, was prepared by Elif TEKTAŞ.

In our Volume 5 Issue 2, we give attention to include studies on current crises in the world. In this direction, we first included the article "Afghanistan Peace Process: Global and Regional Actors" that we wrote together with Emrah KAYA. In this way, we aimed to take a broad perspective on the developments in Afghanistan, which the whole world has set its eyes on after the Taliban seized power. Secondly, the article "F-35 Program and the Future of the Turkish Air Force" by Uğur ERMIŞ is significant in terms of discussing the current dimensions of the F-35 Crisis that Turkey experienced with the USA and how it developed its self-defense capabilities. Thirdly, in the article titled "The Role of Interregional Transportation as a Factor of Development in the New World Order", prepared in Russian by Ulviye FİLİYEVA ERKEÇ, the

changes in the structure of the international system and the shaping of the new world order were emphasized, and attention was drawn to the role played by the regional transportation networks in this sense. In the fourth place of this issue, Ahmet Yavuz GÜRLER and Dr. Aynura BAGHIROVA's article "Reading Karabakh After 30 Years: From Mediation Activities to the 2020 War" is included. This study is important in that it sheds light on one of the crisis areas that global powers show the most interest after Afghanistan. After this study, we chose the article titled "Pan-Turkist Streams and Effects in Iran" written by Bülent ERDİL to publish. In the article, attention is drawn to the contribution of the Iranian geography to the development of the Turkish World and to Turkishness.

In the sixth place of this issue, there is an article named "Proxy and Hybrid Wars in Iran's Strategic Culture", written by Salim AVCI; in this study, new war strategies that Iran actively uses, especially in the crises in the Middle East, are discussed. Seventh article titled "The Impact of Geopolitical Borders Factors on Iran-Turkmenistan Relations" written by Dr. Seyedmohammad SEYEDİ ASL and Ataollah BAHREMANI in English is important in order to correctly interpret Iran and its Caspian-Central Asian policy and energy-economy policies. In the eighth article, we included Ayşegül İNCESU's work titled "The Power Struggle in the Eastern China Sea: Senkaku/Diaoyu Islands", which is one of the current international crises. Ninth article is a "European Union's Fight Against Xenophobia in Institutional and Legal Areas" prepared by Dr. Murat SARAÇLI. He mentioned about the legal dimensions of the foreign, asylum and migration issue, which is one of the biggest crises of European countries.

In the tenth article, there is a work titled "What the Covid-19 Pandemic Reminds Us: Reevaluation of the Soviet and Russian Biological Weapons Program" written by Assoc. Prof. Şafak OĞUZ and Dr. Suat TAŞKESEN together and in English. In this study, attention is drawn to how virology studies and biological weapons can be used as a weapon and how they pose a threat to national security. In the eleventh work of this issue, Assoc. Prof. Sibel KAVUNCU and Cengiz ÖZBEK's article titled "NATO in the Efforts to Achieve Biological Disarmament in the Global Area" is included. After, we brought you the article titled "The Cyber Terrorism as the Effect of Scientific-Technological Developments on Terrorism and the Threat of the Cyber Terrorism for Turkey" written by Dr. Elşan İZZETGİL. Finally, Prof. Kadir Murat ALTUNTAŞ's article titled "Strategic Importance and Comparative Analysis of Trash Intelligence within the Framework of Counter Intelligence Principles" is included.

JICPR operates within ANKASAM, which follows current crisis in the international politics and never misses any agenda, and follow this principle with in every issue. I would like to thank the editorial team and science committees for their devoted work of our journal. In our new issue, I look forward to your valuable readers' contributions. In our new year, first health and then success and well-being be with you.

Editor of JICPR
Prof. Mehmet Seyfettin EROL

İÇİNDEKİLER

Afganistan Barış Süreci: Küresel ve Bölgesel Aktörler | 407
Mehmet Seyfettin EROL-Emrah KAYA

F-35 Programı ve Türk Hava Kuvvetleri'nin Geleceği | 458
Uğur ERMİŞ

Роль развития межрегиональных транспортных коммуникаций в условиях нового мирового порядка | 499
Ulviye FİLİYEVA ERKEÇ

30 Yılın Ardından Karabağ'ı Okumak: Arabuluculuk Faaliyetlerinden 2020 Savaşı'na | 561
Ahmet Yavuz GÜRLER-Aynura BAGHIROVA

İran'daki Türkçülük Akımları ve Bu Akımların İran'daki Etkileri | 594
Bülent ERDİL

İran'ın Stratejik Kültüründe Vekâlet ve Hibrit Savaşlar | 634
Salim AVCI

Sınır Jeopolitiği Faktörlerinin İran-Türkmenistan İlişkileri Üzerine Etkisi | 668
Seyedmohammad SEYEDİ ASL-Ataollah BAHREMANI

Doğu Çin Denizi'nde Güç Mücadelesi: Senkaku/Diaoyu Adaları | 699
Ayşegül İNCESU

Avrupa Birliği'nin Yabancı Düşmanlığıyla Kurumsal ve Hukuksal Alanlardaki Mücadelesi | 738
Murat SARAÇLI

COVID-19 Pandemisinin Bizlere Anımsattıkları: Sovyet ve Rus Biyolojik Silah Programının Yeniden Değerlendirilmesi | 773
Şafak OĞUZ-Suat TAŞKESEN

Küresel Alanda Biyolojik Silahsızlanmanın Sağlanması Çabalarında NATO | 804
Sibel KAVUNCU-Cengiz ÖZBEK

Bilimsel-Teknolojik Gelişmelerin Terörizme Etkisi Olarak Siber Terörizm ve Türkiye İçin Siber Terör Tehdidi | 837
Elşan İZZETGİL

İstihbarata Karşı Koyma Prensipleri Bakımından Atık İstihbaratının Stratejik Önemi ve Karşılaştırmalı Analizi | 879
Kadir Murat ALTINTAŞ

KİTAP İNCELEMELERİ

Ülküm Gözde Gündoğdu, Suriye İç Savaşı ve Suriye Türkmenleri | 915
Cemre Ç. ATAMER

Erjada Progonati, Dört Vektörlü Rus Dış Politikası (2000-2020) | 922
Elif TEKTAŞ

TABLE OF CONTENTS

Afghanistan Peace Process: Global and Regional Actors | 407

Mehmet Seyfettin EROL-Emrah KAYA

F-35 Program and the Future of the Turkish Air Force | 458

Uğur ERMİŞ

The Role of Interregional Transportation as a Factor of Development in the New World Order | 499

Ulviye FİLİYEVA ERKEÇ

Reading Karabakh After 30 Years: From Mediation Activities to the 2020 War | 561

Ahmet Yavuz GÜRLER-Aynura BAGHIROVA

Pan-Turkist Streams and Effects in Iran | 594

Bülent ERDİL

Proxy and Hybrid Wars in Iran's Strategic Culture | 634

Salim AVCI

The Impact of Geopolitical Borders Factors on Iran-Turkmenistan Relations | 668

Seyedmohammad SEYEDİ ASL-Ataollah BAHREMANI

The Power Struggle in the Eastern China Sea: Senkaku/Diaoyu Islands | 699

Ayşegül İNCESU

European Union's Fight Against Xenophobia in Institutional and Legal Areas | 738

Murat SARAÇLI

COVID-19 Pandemisinin Bizlere Anımsattıkları: Sovyet ve Rus Biyolojik Silah Programının Yeniden Değerlendirilmesi | 773

Şafak OĞUZ-Suat TAŞKESEN

NATO in the Efforts to Achieve Biological Disarmament in the Global Area | 804

Sibel KAVUNCU-Cengiz ÖZBEK

The Cyber Terrorism as the Effect of Scientific-Technological Developments on Terrorism and the Threat of the Cyber Terrorism for Turkey | 837

Elşan İZZETGİL

Strategic Importance and Comparative Analysis of Trash Intelligence within the Framework of Counter Intelligence Principles | 879

Kadir Murat ALTINTAŞ

BOOK REVIEW

Ülküm Gözde Gündoğdu, Syrian Civil War and Syrian Turkmens | 915

Cemre Ç. ATAMER

Erjada Progonati, Russian Foreign Policy with Four Vectors (2000-2020) | 922

Elif TEKTAŞ